

Norsk Folkehjelp
Fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon

Olje for utvikling i Sør-Sudan og Libanon
Statusrapport 2019

SOLIDARITET I PRAKSIS

2018 har vært et fredeligere år for Sør-Sudan. Konflikten som har preget landet i større eller mindre grad siden borgerkrigen brøt ut i 2013, roet seg ned i 2018. I september 2018 signerte mesteparten av de stridende partene i borgerkrigen en fredsavtale. Samtidig er fredsavtalen truet av treg gjennomføring, og sabotasje fra parter som ikke har signert den. Etter ny aktivitet i Olje for utvikling (Ofu) i 2017, har det blitt stadig større aktivitet i programmet, og i 2018 har våre partnerorganisasjoner jobbet aktivt for at inntektene fra petroleumsindustrien i Sør-Sudan skal komme sivilbefolkningen til gode, og for at oljearbeidere skal jobbe under trygge forhold.

Norsk Folkehjelp og Industri Energi har samarbeidet om Ofu i Libanon siden 2016. I 2018 ble Ofu-programmet i Libanon sluttført. Etter kartlegging av fagbevegelsen i Libanon, og valg av samarbeidsorganisasjoner, reiste tre representanter fra Industri Energi til Beirut, og delte erfaringer fra fagbevegelsen i Norge med fagforeninger og sivilsamfunnsorganisasjoner i et land med en helt fersk petroleumsindustri.

I år signerte Norsk Folkehjelp og Industri Energi en ny, toårig, avtale om å fortsette vårt samarbeid om Sør-Sudan og Ofu. Vi i Norsk Folkehjelp setter veldig pris på støtten og kunnskapen Industri Energi gir til vårt internasjonale solidaritetsarbeid. De erfaringene norske olje- og industriarbeidere har, er verdifull kunnskap for arbeidere i andre land, og det er viktig at erfaringer utveksles slik at de kommer til nytte for dem som trenger dem mest.

Henriette Killi Westhrin
generalsekretær Norsk Folkehjelp

PARTNERE OFU SØR-SUDAN

Civil Society Coalition on Natural Resources (CSCNR): Paraplyorganisasjon med 25 ulike sivilsamfunnsorganisasjoner som medlemmer. Alle våre samarbeidspartnere på Ofu-programmet i Sør-Sudan er med i koalisjonen, som jobber for mer åpenhet innen oljesektoren, rettferdig fordeling av oljeinntektene og for en mer bærekraftig produksjon. Koalisjonen ble dannet i 2018.

The Association for Media Development in South Sudan (AMDISS): Medieorganisasjon som jobber med kursing av journalister i undersøkende journalistikk om utvinningsindustrien, og om Sør-Sudans lovverk knyttet til HMS og olje- og gruvesektoren. De jobber for å spre informasjon og kunnskap om oljeindustrien og for å skape offentlig debatt rundt oljesektoren både gjennom radioprogrammer og aviser.

Hope Restoration South Sudan (HRSS): Organisasjon som jobber for å øke miljøbevissthet i Unity-distriktet. De jobber for å spre kunnskap om petroleumslovene og for at oljeinntektene skal komme lokalbefolkningen til gode.

Upper Nile Youth Development Association (UNYDA): Nettverk av ungdomsorganisasjoner i Upper Nile-distriktet. Jobber for å øke bevisstheten i lokalbefolkning om petroleumslovgivningen og oljebransjen og for at oljeinntektene kommer lokalbefolkningen til gode.

United and Save the Nation (UASN): Lokalsamfunnsorganisasjon i Upper Nile og Jonglei. Jobber for å øke bevisstheten om miljø sikkerhet i oljerelaterte aktiviteter og har hatt et spesielt fokus på kvinner siden de rammes hardest av forurensning fra oljeproduksjonen.

Workers Trade Union of Petroleum and Mining (WTUPM): Landsdekkende fagforening for olje- og gruvearbeidere. Dette er den første fagforeningen for denne gruppen i Sør-Sudan. Fagforeningen har rundt 3000 medlemmer.

WTUPM vokser

Norsk Folkehjelp var med på oppstarten av fagforeningen for olje- og gruvearbeidere i 2017, og ved utgangen av året hadde WTUPM rundt 400 medlemmer. Ved utgangen av 2018 hadde medlemstallet økt til 3000. Medlemsøkningen skyldtes blant annet at flere tidligere stengte oljefelt åpnet opp igjen.

WTUPM har jobbet mye med implementering av HMS-lovgivningen. To oljeselskaper, Dar Petroleum Operating Company og Greater Pioneer Operating Company implementerte minimumsstandarden av Sør-Sudan sin HMS-lovgivning. Dette var et resultat av kampanjer gjennomført av WTUPM for å øke bevisstheten om HMS-reguleringer i olje- og gruvevirksomhet, i form av kursing av sine medlemmer.

Både myndighetene og petroleums selskapene har strittet imot å gi fagforeningen tillatelse to å vurdere gjennomføringen av HMS-reguleringen. Ledelsen i WTUPM bruker derfor observasjoner og samtaler med fagforeningsmedlemmer og tjenestemenn på arbeid til å samle informasjon. Ledelsen i fagforeningen fortsetter sine diskusjoner med myndighetene og oljeselskaper for å kunne besøke oljefelt og undersøke om HMS-reguleringer er tilstrekkelig etterfulgt. Fagforeningen vil fortsette å legge press på myndigheter og oljeselskaper for å få gjennomført besøk til oljefelt for å undersøke HMS-reguleringen.

WTUPM har også gjennomført et tredagers strategiseminar for 25 av sine ledere. Fokuset for seminaret var Sør-Sudans Labour Act 2017, med spesiell vektlegging av arbeidskontrakter og løsning av ansettelsestvister.

OLJE FOR UTVIKLING I SØR-SUDAN

Sør-Sudan er verdens mest oljeavhengige land, og olje utgjør så godt som all eksport fra landet. Planen er at oljeproduksjonen skal økes i løpet av 2019. Mesteparten av inntektene tilfaller en liten politisk elite.

Petroleumsindustrien i Sør-Sudan har gjenoppstartet mye aktivitet som ble satt på vent når konflikten var mer aktiv. Blant annet ble oljefeltene i Unity-distriktet, der produksjonen ble stoppet på grunn av borgerkrigen, gjenåpnet høsten 2018.

Medlemmer i CSCNR på strategisk planleggingsseminar

Selv om det er roligere forhold i Sør-Sudan, har konflikten også i 2018 vært til hinder for arbeidet i Ofu-programmet. Mobilitet er begrenset, spesielt på veier, og dette skaper forsinkelser og hindre for folks mulighet til å mobilisere og organisere seg. I Unity State ble en ansatt hos en av våre partnere drept da organisasjonens bil ble utsatt for et bakholdsangrep og skutt på av ukjente angriper.

Bevissthet om lovgivning

Sør-Sudan har vedtatt ulike lover og reguleringer som er relevante for petroleumssektoren, og mye av Ofu-programmet dreier seg om å skape bevissthet rundt disse, og støtte ulike grupper i påvirkningsarbeid for at de skal følges. De aktuelle lovverkene, The Petroleum Act, The Petroleum Revenue Management Act og HMS-lovgivning, slår blant annet fast at deler av oljeinntektene skal tilfalle lokalsamfunn der oljeproduksjonen finner sted. Det er utfordrende å følge opp hvorvidt lovgivningen blir fulgt på grunn av manglende åpenhet hos myndighetene.

Aktivitet

Våre partnerorganisasjoner hadde mye aktivitet i 2018, som har ført til at sivilsamfunnet har hatt innflytelse på politiske prosesser, og samorganisering av ulike organisasjoner rundt en felles sak.

CSCNR I juli organiserte alle våre samarbeidspartnere på Ofu-programmet seg sammen i den nye paraplyorganisasjonen South Sudan Civil Society Coalition on Natural Resources (CSCNR). Norsk Folkehjelp tok i opprettelse av organisasjonen initiativ til felles møter og tilrettelagt for den formelle opprettelsen av CSCNR. Koalisjonen skal jobbe for gjennomsiktighet og etterrettelighet i Sør-Sudans oljesektor. Det er tilsammen 25 medlemmer i paraplyorganisasjonen.

AMDISS kurset atten journalister i samle inn og rapportere informasjon om petroleumssektoren, spesielt om saker som fokuserer på miljø og naturressurser. Åtte artikler om petroleumssektoren ble publisert i 2018 som resultat av kursingen.

HRSS arrangerte en offentlig høring om statusen for dannelse av lokale komiteer i Rubkona, som skal sikre at inntektene fra oljein-

dustrien brukes etter lokalbefolkningens behov. Både lokalpolitikere og vanlige medlemmer av lokalsamfunnet deltok. Det ble i høringen klart at lokale komiteer ikke hadde blitt etablert på grunn av manglende vilje fra myndighetene, og på grunn av konflikten og nedgangen i oljeproduksjonen. HRSS følger opp myndighetene for å få på plass etablering av lokale komiteer. I juli hadde HRSS et innkallingsradioprogram i tidligere Unity State der dette ble diskutert.

UNYDA hadde en kampanje for lokalsamfunn i Upper Nile om petroleumslovgivningen. Som et resultat av kampanjen krever lokalbefolkningen dialog med nasjonale myndigheter, for å avdekke hvor de 3% av oljeinntekter som ifølge loven skal tilfalle lokalsamfunnet blir av, og hvorfor oljeselskapene forurenser jorda og miljøet deres uten å stilles til ansvar. UNYDA organiserte i august en demonstrasjon for å informere publikum om petroleumsloven og lokalsamfunnets rettigheter i Palouch-distriktet. Som et resultat av demonstrasjonen, og andre av UNYDAs aktiviteter i Upper Nile, stiller medlemmer av lokalsamfunnet krav til dialog med lokale og nasjonale myndigheter om hvor oljeinntektene som skal tilfalle lokalsamfunnet blir av.

UASN organiserte en kampanje i Jonglei for å øke kvinners bevissthet om sine rettigheter, og utfordringene som påvirker dem i de oljeprodukerende fylkene, for eksempel begrenset adgang til rent vann og andre grunnleggende sosiale tjenester. Kampanjen involverte hundre kvinner. UASN avholdt også en firedagers strategisk planleggingsworkshop for ansatte og styremedlemmer i november 2018, med 18 deltakere, og organiserte et prosjektverksted tidlig i 2018.

Deltakere på kampanje for bevissthetsøkning petroleumslovene i Rubkona

FAKTA OM SØR-SUDAN

- Hovedstad: Juba
- Folketall: Sirka 12 millioner
- 2,42 millioner sør-sudanesere har flyktet ut av Sør-Sudan, og 1,96 er internt fordrevne
- 6,1 millioner er rammet av den pågående sultkatastrofen i landet

NORSK FOLKEHJELP I SØR-SUDAN

- Norsk Folkehjelp har jobbet i Sør-Sudan siden 1986
- Landprogrammet i Sør-Sudan innebefatter både humanitær hjelp og ulike utviklingsprosjekter

Ferdigstilt Ofu-samarbeid i Libanon

Siden 2016 har Norsk Folkehjelp og Industri Energi samarbeidet om Ofu i Libanon, et samarbeid som ble ferdigstilt i 2018. Industri Energi har delt av sin kunnskap fra fagbevegelsen og oljebransjen i Norge, med en fagbevegelse og et sivilsamfunn i et land med en begynnende petroleumsindustri.

I mai 2018 ble det avholdt valg i Libanon for første gang på ni år. Det er en rekke lovverk og reguleringer av petroleumsbransjen som enten har blitt ratifisert eller skal behandles av parlamentet. I oktober 2018 vedtok det nyvalgte parlamentet en lov om åpenhet i olje- og gasssektoren, noe som representerer ett skritt framover, og gjør at reguleringen av petroleumssektoren tar opp noen av sivilsamfunnets krav.

Høye forventninger

Det er knyttet høye forventninger til en framtidig petroleumsbransje i Libanon, men det er verdt å merke seg at det ikke finnes sikre data om potensielle inntekter fra sektoren. På nåværende tidspunkt foreligger bare prognoser som ikke kan bekreftes før oppdagelser blir gjort i letefasen. Det er fremdeles ikke gjort noen kommersielle funn siden de første lisensene til leting ble gitt til et konsortium av petroleumselskapene Eni, Total og Novatek i 2017. Det er allikevel ventet at de første boreoperasjonene vil finne sted i 2019. Det er også planlagt en ny lisensieringsrunde.

Espen Løken fra Industri Energi innleder på seminar i Ofu-programmet i Beirut.

Delte erfaringer

I samarbeidet mellom Industri Energi og Norsk Folkehjelp ble det i 2016-2017 foretatt en kartlegging av fagbevegelsen i Libanon, og Industri Energi var med på møter med potensielle samarbeidspartnere. Sammen ble vi enige om tre partnere deltok i det videre samarbeidet. Disse mottok opplæring fra Norsk Folkehjelp og Industri Energi. Deltakerne i programmet deltok i tre seminarer – ett om situasjonen og framtidsutsiktene til petroleumssektoren i Libanon i regi av Norsk Folkehjelp. Det andre seminaret var i regi av Industri Energi, med tre innledere sendt fra Norge. Industri Energi delte erfaringer fra fagbevegelsen i Norge, fortalte om norsk fagbevegelse sin rolle i olje- og gasssektoren, og om HMS-reguleringer for offshoreansatte.

Avsluttet program

Det siste seminaret ble organisert av Norsk Folkehjelp. Her diskuterte vi med våre partnere hvilken kapasitetsbygging som er nødvendig for at fag- og sivilsamfunnsorganisasjoner kan ta nødvendige initiativer for å mobilisere og organisere arbeidere i den framtidige petroleumsindustrien. Norsk Folkehjelp sitt Ofu-program i Libanon er nå avsluttet, men vi fortsetter arbeidet vårt i landet, både med minerydding og med palestinske og syriske flyktninger. Vi takker Industri Energi for samarbeidet.

PARTNERE OFU LIBANON

Lebanese Observatory for Rights of Workers and Employees (LORWE): Uavhengig demokratisk sivilsamfunnsorganisasjon. Jobber for arbeidstakere sine rettigheter gjennom kunnskapsspredning og kapasitetsbygging.

The National Federation of Workers and Employees Trade Unions in Lebanon (FENASOL): Landsdekkende føderasjon som organiserer over 16 ulike fagforbund. Organiserer også migrantarbeidere, som har svært begrensede rettigheter i Libanon.

Federation for Workers in Oil and Gas Sector in Lebanon (FWOGLS): Landsdekkende fagorganisasjon for arbeidere i petroleumssektoren.

Norsk Folkehjelp
PB 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Tel: 22 03 77 00
folkehjelp.no

ENGASJÉR DEG!

Klubber og foreninger kan støtte vårt arbeid ved å gå inn på minaksjon.folkehjelp.no

FÅ INFORMASJON

For spørsmål og informasjon kontakt Norsk Folkehjelp v/ Are Stranden
m: 911 33 226
arest@npaid.org